

בית נאמן

נמסר במוצ"ש פרשת נשא, ח' בסיון תש"ף

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או בקול גאמן: 079-9-367-367
או בקול בית נאמן:
079-9270505

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בשעה 22:00

א. להישמר ולהמשיך להתפלל עד שתמוגזר המגיפה. ב. דוד המלך ע"ה. ג. הבעש"ט זיע"א. ד. תפלה פשוטה מקרב לב. ה. רבי מרדכי אמייס הכהן ע"ה. ו. כמה מאריכים ימים. ז. רבי ראובן זלגי בנגיס ע"ה. ח. אמור בברכת כהנים "וישים" במקום "וישם". ט. הברכה באה לאט לאט. י. סוד בברכת כהנים.

נפטר בחג השבועות, ובשנים האחרונות לפני 260 שנה (בשנת תק"כ) נפטר הבעל שם טוב בחג השבועות!

הבעל שם טוב זיע"א

ג. ומה הקשר בין הבעל שם טוב ובין דוד המלך? קודם כל הבעש"ט (386) גימטריא דוד בן ישי (386) בדיוק. דבר שני, הבעל שם טוב החיה את האמונה, הוא הרגיל כל יהודי לומר 'בעזרת ה', 'אם ירצה ה'. היתה אכזבה נוראה אחרי משיח השקר שבתאי צבי, הוא שיגע את כל העולם אחרי גזירות ת"ח ת"ט שנהרגו בהם שלוש מאות אלף איש, סבלו הרבה עד שאמרו זו הקדמה לביאת המשיח, ועשו סימן חבלי משיח גימטריא ת"ח, ואחרי שמונה עשרה שנה הופיע בחור ספרדי (השטעה אותו משהו אחר, מקובל או "נביא" במרכאות, אמר לו אתה המשיח, הביא לו כל מיני גימטריאות), וכמעט כל העולם האמין בו, חוץ מבודדים ממש, שלא האמינו בו. ומשיח השקר הזה התאסלם וזהו. והרבה שהלכו אחריו השתגעו לגמרי, הרבה בני-אדם התייאשו מהגאולה, התייאשו מהאמונה. עד שבא הבעש"ט שגולד בשנת ת"ס (יש אומרים תנ"ח, מי יודע?) והוא החזיר לעם ישראל את האמונה הפשוטה, אמר להם בכח האמונה הפשוטה אתה יכול לקרוע את הים, "כי תעבור במים אתך אני, ובנהרות לא ישטפוך, כי תלך במו אש לא תכוה, ולהבה לא תבער בך" (ישעיה מ"ג ב), הדברים שלו היו מתוקים ונפלאים.

הבעש"ט זה סבא שלי

ד. הוא היה בסך הכל עוזר למלמד, אחר כך לאט לאט גדל ונתעלה. וכל אשר יאמר - התקיים. ולא רק בימיו (הוא חי ששים ושתים שנה), אלא עד ימינו השודדים הגוים במז'יבז' וברוסיה סמוך לעיר שלו זוכרים את הבעל שם טוב, איך אני יודע? ספרו לפני כמה שנים שהיה משהו שנדר ללכת ביום האזכרה של הבעש"ט (אולי כמה ימים לפני כן) לקבר שלו, ובדרך התנפלו

- יש אומרים שנפטר ביו"ט ראשון ויש אומרים שנפטר ביו"ט שני (של גלויות), ומסתבר כמאן דאמר ביום ראשון. ככה מצאו כתב יד של אחד התלמידים שחי באותה תקופה. והוא כתב שהבעל שם טוב נפטר ביו"ט ראשון.
- לכן אמר לי פעם עורך דין אחד (המנוח עו"ד יורם שרגא), אסור לדבר אף מלה על האשכנזים, אפילו על אלה שהם כופרים, כי אתה לא יודע מה שהם סבלו, שבעים ושבעה מדורי גהינם, והפרעות של ימינו עולים פי כמה וכמה על הפרעות שהיו בזמן ת"ח ת"ט.
- ביניהם היה רבי יעקב ששפורטש ע"ה, הוא היה דור אחד עשר להרמב"ן. והוא אמר מה ראיתם בבן אדם הזה?! (היו מספרים עליו "נסים ונפלאות". אנשים התעלפו, וכשהתעלפו היו אומרים אין ספק כי שבתאי צבי זה המשיח). ורבי יעקב כתב יותר מאוחר ספר נגדו, שמו 'ציצת נובל צבי'.

אבינו מלכנו מנע מגיפה מנחלתך

א. שבוע טוב ומבורך. שתהיה לנו שנה טובה אחרי חג השבועות. היום בעונות נתגלו 28 חולים חדשים בשבת. בדרך כלל בשבתות שעברו היו ארבעה חולים, פתאום היום הוכפלו פי שבע - עשרים ושמונה חולי קורונה חדשים. חייבים לשמור על הכללים (ראש הממשלה דיבר על זה עכשיו). כל אחי צריך לדעת לשלוח ילדים לבית ספר בתנאי שתהיה להם השגחה מלאה. שיהיה מרחק בין הילדים, ושלא יחזרו שנים שנים מחובקים, אין דבר כזה. צריך שמירה מעולה מאד. אני עכשיו בלי מסכה כי אני בבית, אבל מחוץ לבית שמים מסכה. אין מה לעשות. אמרתי חידה על הדבר הזה: חיידק פחות מאפס, עושה בן אדם לאפס, וצריך לכסות את האפס. חיידק פחות מאפס זו הקורונה, לא רואים אותו במיקרוסקופ, צריך מיקרוסקופ מיוחד שיראה את הנגיף הנורא הזה שבקושי רואים אותו. ולא תאמר זה נגיף שעובר כמו שפעת. לא, עושה בן אדם לאפס. קטלני בעולם יש מליונים של אנשים שחלו. ויש מאות אלפים שמתו. אצלנו עד עכשיו המדינה המאובטחת ביותר "תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" (דברים י"א, י"ב), אם היינו צדיקים, היינו שומרים שבת כהלכה והיינו מתייחסים באהבה אחד לשני, אפשר שלא היתה קורונה בכלל, אבל לא הגענו לזה. וצריך לכסות את האפס. זה מה לכסות את האפס? לשים מסכה על האפס - אף פה סנטר, 'חיידק פחות מאפס עושה את האדם לאפס', ומה עושים להתגונן בפניו? מכסים את האפס... וכולי האי והלוואי. לא כדאי לסגור עוד פעם בתי ספר, אבל צריך שתהיה השגחה מלאה. שאנשים לא יחשבו שהנגיף עבר, איך אפשר לומר שעבר בשעה שבכל העולם עדיין הנגיף משתולל?! "תשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה", היינו אומרים כל יום יושב בסתר עליון אחרי תפלת שחרית, ובשני וחמישי אומרים אבינו מלכנו (כי שם כתוב מנע מגפה מנחלתך), וחשבתיו כיון שעכשיו אמרו שיותר נוח ויותר קל ואפשר שיהיו שבעים איש בבית הכנסת במרחק מסוים (שני מטר בין אחד לחבירו [וכדומה]), אפשר להפסיק לומר את זה. אבל לא, אי אפשר להפסיק. צריך להמשיך ולהמשיך עד שתמוגזר המחלה כליל בעז"ה. אין מה לעשות. "יושב בסתר" זה שיר של פגעים, ככה מובא במסכת שבועות (דף ט"ו ע"ב), יש גירסא של פגעים ויש גירסא של נגעים, ובין כך ובין כך זה מתאים לקורונה הזאת, ואבינו מלכנו רק בשני וחמישי, זה מה שבן-אדם יכול לעשות.

טעם לקריאת מגילת רות בחג השבועות

ב. בחג השבועות יש לנו פטירה של דוד המלך, ככה אומר הירושלמי (חגיגה פ"ב ה"ג), וזה מובא בתוספות (חגיגה י"ז סע"א ד"ה אף) שדוד מת בעצרת, וזו אחת הסיבות שקוראים מגילת רות בחג השבועות, כי כל המגילה כולה נכתבה בשביל דוד, ככה היא מסיימת: "וישי הוליד את דוד" (רות ד' כ"ב). דוד המלך

להקדשות והנצחות 052-7130-552

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:07	20:24	21:01
19:25	20:27	20:58
19:16	20:29	20:59
19:22	20:25	20:56

עליו שודדים בלבוש שוטרים, אמרו לו תביא את המסמכים שלך, הביא להם, תביא את הדרכון שלך, הביא, תביא את זה, תביא את זה, אחר כך אמרו לו תביא את הכסף, והוא הבין שאלה לא שוטרים, אלא שוטרים מחופשים, באו להרוג אותו. התחיל לצעוק: 'הבעל שם טוב' הבעל שם טוב, אמרו לו **מה?! אתה קשור לבעל שם טוב? אמר להם זה סבא שלי** (הוא לא היה בדיוק סבא שלו, אבל הוא הולך אליו), אמרו לו **אם ככה, תקח את הכל, למה? יש להם עוד פחד מהבעל שם טוב אחרי מאתיים שנה ויותר** (השנה זה 260 שנה לפטירתו, וזה היה לפני עשר שנים - 250 שנה לפטירתו), זוכרים אותו מתוך פחד ואימה? והבעל שם טוב היה אדם שחזק את האמונה בישראל באופן לא טבעי. אנשים היו מאמינים, אמר להם כשאתה מאמין בקב"ה אתה לא צריך לפחד מאף אחד.

דוד המלך ע"ה

ה. בזה הבעש"ט היה כמו דוד המלך, דוד המלך בפיוטים של התהלים שלו מחזק את האמונה. עובדה שאתה רואה אנשים חילוניים קוראים פרקים של תהלים ומרגישים אחרת, התהלים מעודדים הרבה. כתב פעם שופט אחד (ד"ר יעקב בזק. פעם קראתי את המאמר שלו ב'סיני', תשרי-חשוון תשל"ט עמ' מ"א), שכל מצבי הרוח שיש לאדם, ממצב השמחה הגדול ביותר ועד מצב דיכאון (ר"ל) הגדול ביותר, הכל מופיע בספר התהלים. והביא דוגמאות ודוגמאות ודוגמאות, זה מדהים. הבעל שם טוב ודוד המלך באותו כיוון. שניהם חזקו את האמונה בעם ישראל.

תפילה פשוטה מקרב לב

ו. דוד המלך היה בורח מפני אבשלום, והוא פחד מדבר אחד, היה לאבשלום יועץ מתוחבל, (הוא לא היה רשע כל כך, אבל המשנה (סנהדרין דף צ' ע"א) מונה אותו בין אלה שאין להם חלק לעולם הבא). והוא נתן לו עצה איך להרוג את דוד במהירות. אמר לו תביא לי שנים עשר אלף איש, ואני אלך אליו בבת אחת, ואהרוג רק את המלך לבדו, וכולם יבואו אליך כי אתה הבן שלו (ראה שמואל ב"י ז'), אבל דוד המלך חשב על זה. והוא אמר **"סֶכֶל נָא אֶת עֵצַת אַחִיתוֹפֵל, הֲ"ו** (שם ט"ו, ל"א), הוא הולך בדרך בלי טלית ותפלין, בלי בית המקדש, בלי בית הכנסת, והוא שולח 'פקס' לקדוש ברוך הוא: "ויאמר דוד סכל נא את עצת אחיתופל, ה", **שש מלים אלה הפכו את הקערה על פיה**, אחיתופל נתן עצה, אחר כך בא מישוהו אחר (חושיו הארכי) נתן עצה הפוכה, ואף על פי שידוע לכולם שהעצות

4. כתוב בירושלמי על שמשון שהיום קראנו את ההפטר ש'לו (הפטרה כל כך מתוקה, כל כך נפלאה, מראה לנו איך הקב"ה עושה נסים ונפלאות) שנאמר בו פעמיים "וישפט את ישראל בימי פלשתים עשרים שנה" (שופטים ט"ו, כ'), "והוא שפט את ישראל עשרים שנה" (שם ט"ז, ל"א), והירושלמי (סוטה פ"א ה"ח. וראה תוספות בשבת דף נ"ה ע"ב ד"ה מעבירים ובשירי קרבן בירושלמי שם) שואל למה כתוב פעמיים? ואמר **שהיו מפחדים ממנו הפלשתים עשרים שנה אחרי מותו כמו שפחדו ממנו עשרים שנה בחייו**. שמשון היה נורא ואיום. הולך למקום אחד, ושם עושים לו הפלשתים צרות, לוקח שלוש מאות שועלים, מחבר אותם ביחד - "ויפן זנב אל זנב" (שופטים ט"ו, ד'), ומדליק בהם אש. והשועלים כואבת להם האש, אז הם קופצים וקופצים וקופצים. שרפו כל מה שיש שם. "ויבער מגדיש ועד קמה ועד כרם זית" (שם פסוקה)... ועוד כל מיני דברים מעל הטבע עשה להם. הגמרא אומרת (סוטה דף י"ג ע"א) שמשון על שם הקב"ה שנאמר: "כי שמש ומגן ה' צבאות" (התהלים פ"ד, ב). שמש - שמשון. שמשון פירושו שמש קטן. הקב"ה הוא שמש גדולה ושמשון שמש קטנה. כמו שאומר הרד"ק (ספר השרשים שורש איש) על המלה אישון, אומר שמעתי מאבא מארי (אביו של הרד"ק שמו רבי יוסף קמחי) אם תסתכל בעין של בן אדם באישון שלו (בשחור) תמצא שם איש קטן, מי זה האיש הקטן? זה אתה, מופיע שם בתוך האישון של העין. אישון זה איש קטן. ומזה למדו בימינו לומר סוסון ודובון וכל הדברים האלה. למדו את זה מהרד"ק. אבל יש מקור לזה בגמרא. שמשון מעין דוגמא של מעלה היה. שמשון היה גיבור מיוחד.

של אחיתופל אין כמותן בעולם, אבשלום נטה לעשות דוקא את העצה של חושי הארכי, ובסוף נפל אבשלום. אחרת היה הורג לנו את דוד המלך (איך נאמר דוד מלך ישראל חי וקיים?...). **התפלה של דוד המלך - תפלה פשוטה מקרב לב - יכולה לעשות נסים ונפלאות. וגם בימינו כשאדם מתפלל מקרב לב הקב"ה אוהב אותו.**

רבי מרדכי אמיס הכהן ע"ה

ז. ויש לנו עוד תלמיד חכם אחד בדורנו שהיה רב ראשי בגרברא ובתונס ונפטר בחג השבועות. שמו **רבי מרדכי אמיס הכהן ע"ה**, הוא דור רביעי לרבי שאול הכהן ע"ה⁵, והוא היה חריף מאד וחכם גדול. למה קראו לו אמיס? אמיס בערבית זה אולר, אולר חד, והוא היה חד כמו סכין. בדיבורים שלו, בקושיות, בתירוצים. אבל **בילדותו לא רצה ללמוד, לא היה לו חשק בלימוד** (מה לעשות? אי אפשר להכניס חשק בכח לאדם. יש בני אדם שאין להם חשק). עד גיל חמש עשרה. **בגיל חמש עשרה התחתן⁶, ואחרי שנישא קיבל רוח טהרה מן השמים והתחיל לשקוד על לימודו בצורה מיוחדת, התחיל ללמוד וללמוד וללמוד וללמוד.** והוא הוציא ספר של קרוב משפחה שלו, שמו **רבי ברוך הכהן צגייר ע"ה** שנפטר צעיר ל"ע בשבוע של החתונה שלו (החתונה הייתה בין ר"ה לכיפור, וביום כיפור נפטר)⁷, והוא השאיר כמה חידושים בכתבי יד, נתנו אותם לרבי אמיס שהיה באותו זמן בסביבות גיל שלושים פחות או יותר (הוא נולד בתרמ"ו), והוא עבד עליהם, לולי העבודה שלו אף אחד לא היה לומד בספר הזה, והוא עשה עבודה נפלאה, המחבר מקשה קושיא - הוא מתרץ אותה בארבעה אופנים (עוד יש לומר ועוד יש לומר וכו'). באופנים עמוקים, לא סתם⁸. וחכמי ג'רברא היו

5. נכדו הוא **רבי בניציון כהן ע"ה** מחבר ספר 'שפת אמת' ו'קשט אמרי אמת'. הוא היה בקי מאד בדקדוק. כתב ספר יפה מאד איך להוכיח את המבטא הנכון מתוך ספרים קדמונים לפני אלף שנה ומעלה.

6. בג'רברא (לפני מאה שנה) היו מתחתנים בגיל קטן מאד. יש תוספות (בקידושין דף מ"א ע"א ד"ה אסור) שאומרים אנחנו משיאים את בנותינו בגיל תשע עשר, למה? כי היום יש לנו אפשרות לשלם נדוניה, מחר מי יודע מה יהיה? בימי הביניים היו גזורים גזירות נוראות ואימות. היו ממררים את החיים. כל מי שהוא חייב כסף ליהודי אם למסעי הצלב פטור מכל החובות. "שמוט כל בעל משה ידו" (דברים ט"ו, ב). אז יהודי שכל הכסף שלו נובע מהלואה ברבית (אין להם שום דבר אחר, קרקעות אין להם, שום דבר אין, כלום. אז הוא מלווה ברבית לגויים ומרוויח כמה גרושים), לוקחים לו את זה. אז אם היום יש להם אפשרות לשלם, מחר מי יודע מה יהיה? היו משיאים אותם בגיל קטן מאד. ומסתמא גם הבנים ככה. כי אם הילדה בת תשע הבחור בן ארבע עשרה חמש עשרה.

7. וזה דרך אנג מוכיח שאפשר להתחתן בחודש אלול ואפילו בעשרת ימי תשובה. היום מקפידים על כך. אם בחור ישיבה מתחתן בחודש אלול, עושים לו צרות צרורות. זה אלול זה!? איזה אלול?! צריך להתודות כל הזמן ולבכות. (היה מישהו בבית לוינטיין (אני הייתי שם) שמו ארביב (את השם הפרטי שלו שכחתי... אולי לא בדיוק שכחתי, אבל בשביל מה צריך להזכיר?!)) ובאו חבריו לבקר אותו בחודש אלול, אמרו ככה: 'מרגישים פה את האלול? בבית לוינטיין מרגישים אלול? איזה אלול ואיזה בטיך...'. ברוב הישיבות בחודש אלול אסור להתחתן. אבל לא ככה, **מותר להתחתן בחודש אלול**. יש הוכחה מהגמרא שמוותר. מה ההוכחה? בגמרא כתוב (יומא דף ע"ח ע"ב) כלה תוך שלושים יום מותר לה לרחוץ את העינים שלה ביום כיפור. כדי שלא תתגנה בעיני בעלה (יש כאלה כשקמים בבוקר יש להם לפלוג בעינים, ואם היא לא תרחץ את העינים שלה, בעלה יאמר מה זה? איזה מין כלה זאת? מי יודע איזה סוסון יהיה ביניהם, לכן התירו לה חכמים). אם אתה אומר תוך שלושים יום, משמע שנישאה בעשרה באלול ומעלה, אם כן מותר להתחתן באלול. **ולא רק שמוותר, יש אומרים שזו מצוה**, וככה הרב עובדיה ע"ה פסק (שו"ת יח"ד ח"א סי' מ"ח), מצוה להתחתן באלול **כדי שיוסיף זכויות**. החתונה זו לא עבירה, אצל הנוצרים החתונה זו עבירה (לכן אצלם הכמרים לא מתחתנים. ככה הם אומרים. אבל מי אמר שהם לא מתחתנים?!). **אבל אצל העם הישראלי להפך, מקיימים מצות "פרו ורבו"** (בראשית א' כ"ח). לכן היו מתחתנים באלול, וזה החכם המנוח רבי ברוך כהן התחתן בעשרת ימי תשובה. 8. בג'רברא היו אוהבים את הפלפול האשכנזי, למדו צ"ח, למדו אור חדש, למדו פני

ממונות כשרות שלום בית

בית ההוראה כסא רחמים

בנשיאות מרן רה"י רבנו מאיר מאוזו שליט"א

הנהל אלפוני 26 (נושא האנטי)

02-5353-383

התגבנו את שפת האזנה

8:00-24:00 א'-ה'

9:00 י' ו' 27-28

26 שפת לפני השקיעה

www.yhr.org.il

בית ההוראה

רבייה סת"ם חינוך ילדים

28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

בזכות הרב הזה אני חי

ט. והרב היה מיוחד, היה לומד ולומד ולומד. ואפילו שהיו לו לפעמים ויכוחים עם חכמי הדור, אבל בסוף "עבוד רבנן שלמא בינייהו". וכל כך היה מכובד בעיני הנשיא של תוניס בורגיבה. בורגיבה חלה בסרטן ארבעים שנה¹⁴. וכשהוא היה הולך לקבל טיפול במחלה שלו, היה מתקשר לרבי אמייס ע"ה ואומר לו בוא תברך אותי, והוא היה בא (באוטו כמובן) מברך אותו והיה בורגיבה חוזר משם בריא. היה מושיב את השרים הערבים שלו מצד שמאל, ואת הרב היה מושיב מצד ימין. אמרו לו מה קרה לך? נעשית יהודי?! אמר להם לא, אבל **בזכות הרב הזה אני חי**. ככה היה רגיל. פעם פעמיים ושלוש. היה מכבד את רבי אמייס כבוד מיוחד¹⁵. ורבי אמייס הייתה לו זכות גדולה מאד, הוא הציג את עם ישראל בפני השלטונות. הוא למד תורה במסירות נפש. הוא היה גם בוחן תלמידים בישיבת כסא רחמים¹⁶. שלושה אלה נפטרו ביום חג השבועות.

רבי ראובן זליג בנגיס ע"ה

י. והשבוע הזה יש פטירה של גאון גדול, מרבני ה"נטורי קרתא" והיה הרב הראשי שלהם, שמו **רבי ראובן זליג בנגיס**¹⁷, שהיה תלמידו של ה**נצי"ב מוולז'ין** - רבי נפתלי צבי יהודה ברלין¹⁸. והיה לו זכרון מדהים, ובסוף ימיו

בבית הכנסת, גם משלי, וגם אזהרות של רבי יצחק בר ראובן, וגם אזהרות של בן גבירול (פרות' לא היה לנו זמן, אין מה לעשות). לכן ביום שבת קוראים את זה. הפרשה לוקחת לפחות ארבעים דקות. 176 פסוקים. ברוך ה' עשינו את זה. מי שלא עשה את זה יש לו עוד זמן, או שיחכה עד כיפור ויסגור את הדלת ויקרא... מה נעשה לו?!

14. הוא היה בכלל נדמה לי ארבעים שנה, והוא שם הכיר את היהודים. כי היו מביאים לו ביום ששי כוסכוס עם כיפתא, עם עצבנא, כל מיני דברים שנושיתיהם מביאים להם, והם אומרים יש פה ערבי מסכן רעב, בוא ניתן לו. נתנו לו והוא זכר את זה. במלחמת ששת הימים אמר 'מי שיגע ביהודי דמו בראשו'. וזכר את זה יותר מאוחר. והוא אמר: 'אני זוכר את האוכל של היהודים שהביאו לי ביום ששי בכלא'.

15. ובורגיבה זכה לחיות תשעים וכמה שנים. הביאו פעם תמונה של הקבר שלו. אדם שעושה טוב לעם ישראל הקב"ה משלם לו. למרות שהוא לא עשה כ"כ טוב. הוא עשה כל מיני דרכים עקלקלות עד שהבריא את היהודים משם. ועכשיו הערבים אומרים ליהודים למה עזבתם אותנו? אומרים להם: לא היתה להם פרנסה טובה, והם אומרים: תבואו לכאן וניתן לכם הכל. טוב, בסדר...

16. **אבא ע"ה** היה מביא אותו ואומר לו תבחון אותם. למדו גמרא והוא נותן להם שאלות והם כותבים תשובות. והוא חתם להם על תעודת "תלמיד חכם".

17. האשכנזים כותבים זעליג עם ע"ן, אבל זה לא זעליג זה זעליג. כנראה יש מלה כזו באידיש שאיני יודע את פירושה. וגם בנגיס הם כותבים "בענגיס"...

18. יש ברש"ש יבמות (דף פ"א ע"ב בתוד"ה ככרות): "ושמעתי מפי הרב הג' **מוהרנח"ל**", מה זה? לא ידענו מי זה ה'נהל"ב הזה... **והרב זוין** גילה את זה בספרו "אישיו ושיטות" (עמ' 16), ש'נהל"ב' פירושו נפתלי הירש לייב ברלין, נפתלי זה ידוע, הירש"ש פירושו באידיש צבי, יהודה זה "לייב", והבי"ת זה ברלין. זה הגאון הנצי"ב המוכר בעולם כולו, וקרא לו הרש"ש בשם הלועזי שלו - באידיש, מוהרנח"ל. זה היה תוס' קשה ביבמות שהרש"ש התקשה בו מאד, תוספות כתבו "שאני לחם הפנים **דחמיר** טפ"י - חמור יותר, ולא מובן מה החומרא שלו, ובאמת התוס' בזבחים (דף ע"ב ע"ב ד"ה אף ככרות) כתבו: "שאני לחם הפנים **דסמידא** טפ"י". ובא לבקר אותו הנצי"ב שהיה צעיר ממנו בהרבה, והרש"ש הראה לו את התוס' ושאל אותו האם תוכל להסביר לי מה אומרים תוס' כאן. אמר לו הנצי"ב תן לי מעט זמן לעיין, עיין ואמר לו, יש לי הגהה יפה מאד, וההגהה היא במקום "דחמיר" צריך לכתוב "**דחוויר**" טפ"י, והכוונה היא שהוא לבן יותר, כי היו מנפים אותו ב"א נפה (מנחות דף ע"ו ע"ב). (ועי' בשטמ"ק ובמסורת הש"ס בזבחים שם). הרש"ש

לומדים בספר הזה. היו כותבים לו שאלות עליו והיה עונה. זה דבר אחד שהוציא בחייו. וגם כתב שאלות ותשובות. הוא היה הרב הראשי בתוניס ובג'רבא, כשהיה בג'רבא לא קיבל משכורת על העבודה שלו. הוא היה סוחר ובקי בהלכות רבית עם כל הפרטים. ומי שיש לו שאלה בהלכות רבית הולך לרבי אמייס שהיה מומחה להלכות האלו. והיה למדן גדול מאד, **מוה"ר רבי כלפון ע"ה** היה קורא לו '**הרב הגדול הרמ"ה נר"ו**' - מלת הרה"ג באותו זמן היתה יקרה מפנינים¹⁹, ורבי כלפון שהיה דיין בתוארים שלו היה קורא לו הרב הגדול. (בראשי תיבות כמובן - הרה"ג. ופירושו הרב הגדול).

במה הארכת ימים?

ח. הוא נפטר בן שמונים ושמונה²¹. למה זכה לאריכות ימים? קודם כל **לא אכל יותר מדאי**, אלא אכל הכל במדה ובמשקל ובמשורה. ב'. **היה נזהר מאד מהרהורים רעים**, היה מידי פעם אוכל מלח, כי המלח מוריד הרהורים לא טובים. ג'. **כשהיה מרגיש קצת הצטננות לא הולך לרופא**, לא רופא ולא אקמול, שום דבר. אשתו עושה לו **כוסות רוח ונגמר הכל**²². ועוד סיבה, **היה זהיר בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום**. ספרו עליו שהייתה שנה אחת שמרוב עסקיו במסחר ובלימוד לא מצא זמן כל השנה כולה לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום. מה לעשות?! אבל כשהגיע כיפור אמר אוי ואבוי, בכיפור אני אעמוד בבית דין של מעלה, יראו אותי שאני לא קראתי שנים מקרא ואחד תרגום, יאמרו לי: אסור לך לעשות את זה! איך אתה עושה את זה?! לכן הסתגר בחדר שלושה ימים לפני כיפור, וקרא מבראשית עד הפרשה האחרונה של יום כיפור (האזינו או יולך), קרא וקרא וקרא וקרא בלי סוף. ואכן גמר כל התורה כולה. מכאן ולהבא חושבנא טבא. **כשחכמים אומרים מי שמשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכים לו ימיו ושנותיו** (ברכות דף ח' ע"ב) **זו לא סתם מלה. חייב אדם לקרא**²³.

יהושע, למדו גם כן משמרות כהונה כמובן, זרעו של אברהם. למדו את כולם.
9. וכל מי שיש לו שאלה בהלכות תענית, הוא מפחד על אשתו ועל בניו ועל אלה שלא יכולים לצום הולך לרבי כלפון (רבי כלפון היה בן דוד של ר' אמייס). ושאל אותו שאלה. תמיד הוא מוצא לו צד קולא, "הדור שלנו חלש ולא יכולים לעמוד". היה מחפש להם קולות וכותב תשובות.
10. היום לכל אחד קטן שבקושי יודע לחתום שמו קוראים 'הרה"ג', ואם אחד יודע קצת יותר - הרב הגאון, עד שהרב הגאון כבר לא מספיק, כותבים 'הרב הגאון האמת', אם יש גאון שהוא לא אמתי אז איך אתה קורא לו גאון?!... אבל ככה הדור שלנו. הגאון האמת', 'הגאון האדיר', 'מפוצץ הרים ומשבר סלעים'... פעם לא עשו ככה. בג'רבא אין הרב הגאון. אין. רק הראשון לציון שהיה באותה תקופה קראו לו '**גאון עוזנו הראשון לציון**', רבי ישועה בסיס - **הגאון מהריב"ס**, ערך השלחן - **הגאון ערך השלחן**, שלושה גאונים ידועים לא יותר. לא פחות ולא יותר, ושאר הרבנים '**הרב החו"ש והכולל**' (החכם השלם והכולל), '**הדו"מ**' (הדיין המצויין), אבל הרה"ג (הרב הגדול) זה נדיר.
11. איך אני יודע? הוא נפטר בחג השבועות תשל"ד. ובזמנו סבא שלי אמר שהוא (רבי אמייס) גדול ממנו בשנתיים. וסבא שלי נולד בשנת תר"ם (יש לי פתק קטן שכתב אבא: 'שמעתי מאבא שלי (דהיינו הסבא) שהוא נולד בכסלו תר"ם). אז שנתיים פחות זה תרמ"ו ונפטר בתשל"ד, הוא היה בן 88.
12. "אסף רוח בחופניו" (משלי ל, ד). היום מי יודע לעשות כוסות רוח? בודדים יודעים לעשות את זה. כוסות רוח לוקחים את הצטננות מהגוף והוא מתרפא.
13. במיוחד השבוע הזה פרשת נשא ארוכה מאד. אבל אין לנו זמן בחג השבועות, ובאמת יש אומרים שלא כדאי לקרוא בי"ט. ככה דעת הרמ"ע מפאנו. ובליל שבת אפשר לקרוא, אבל בלילה עיניים אחרי שלמדנו אזהרות בחג השבועות שש שעות

של הנצי"ב (שהם גם סוף ימי הישיבה של וולוז'ין), נכנסו לשיבה כל מיני הוראות של משרד החינוך של רוסיה שהתלמידים צריכים להיות בקיאים בספרות הרוסית, שלא ילמדו רק גמרא כל היום. ופשיטא שצריכים ללמוד רוסית, אלא שצריך ללמוד גם את "הספרות הרוסית" (אלו חוקים של סדום ועמורה), ומשמונה בערב אסור לפתוח גמרא. מה עושים? הם היו אומרים שהם עושים הכל ע"פ החק, אבל היו הוגים בתורה עד חצות לילה. פתאום הגיע שר החינוך הרוסי, נפגש עם ראש הישיבה הנצי"ב ושאל אותו אם לומדים רוסית, אמר לו: כן, אמר לו: יודעים כאן גם את הספרות הרוסית? אמר לו: כן בטח, קרא הנצי"ב לרבי ראובן זליג בנגיס, ושאל אותו שר החינוך מה אתה יודע? ענה לו: אני יודע שירים של "פושקין" (אחד הסופרים הרוסים המפורסמים). אמר לו: תגיד שיר אחד שלו. והתחיל רבי ראובן לצטט את השיר מלה במלה. השר תפש את ראשו. אמר לו הנצי"ב אתה רוצה לראות עוד משהו? **הבחור הקטן הזה יכול להגיד לך את השיר הפוך - מסיפא לרישא!** התפלא, אמר לו: בוא נשמע אותך! והוא התחיל ולא דילג מלה אחת. אחר כך אמר השר לראש הישיבה: זה בחור יוצא מן הכלל, תן לי לראות האם ככה גם שאר הבחורים. וכשבדק, אוי ואבוי, כל שאר הבחורים לא יודעים כלום. והוא כעס, אתם צוחקים עלי?! מביאים לי איזה בחור אחד לרפואה שהוא יציל את כל הישיבה כולה?! הוא יודע פושקין וגוגול וגיהנם ובאר שחת... ואחרים לא יודעים כלום. וככה החמירו את הגזירות עד שלבסוף סגרו את הישיבה, הישיבה נסגרה בשנת תרנ"ב¹⁹.

היה לו זכרון מיוחד

יא. והיה לו מוח מיוחד במינו הוא חי תשעים ואחת שנה (נדמה לי) ולמד את

השתאה, אמר זו הגהה נפלאה, וכתב עליה **"ושפתים ישק"**. ואחר כך שאל הרש"ש את הנצי"ב (זה לא מופיע בחידושי הרש"ש, אלא בס' אישים ושיטות (שם). קבלתי את הספר הזה במתנה בגיל קטן מאד וקראתי אותו כמה פעמים): מדוע אני לא מצאתי את ההגהה הזאת כמו אדוני? אמר לו הנצי"ב: **כי כבודו עשיר ולומד תורה מתוך נחת ועושר, ואני לומד תורה מתוך עוני. ומי שלומד בעוני התורה פותחת לו את השערים. זה מדהים. ככה היה הנצי"ב.**

19. צריך לדעת שאם שואלים אותך שאלה, תענה רק על מה ששאלו אותך, ואל תתן לו פתח שיימצא עוד דברים. **אבא ע"ה** היה מסביר על פי הפשט באיזו מילה נאחו יוסף כדי לחשוך באחים שלו שהם מרגלים - **"ויאמר להם מרגלים אתם לראות ערות הארץ באתם"** (בראשית מ"ב ט). מדוע? הרי מכל המדינות הגיעו לשבור אוכל, מה קרה? מדוע אתה חושד בנו? מה יש לך? אמנם חכמים אמרו (והביא את זה רש"י) שבאו מכמה שערים וכו' (בראשית רבה פ"א ט"ו), אבל הפסוק לא הזכיר מזה כלום. ואבא פירש על פי הפשט, ששתי מלים שאמרו השבטים הסגירו אותם: **"ויאמר אלהם מאין באתם? ויאמרו מארץ כנען לשבור אוכל"** (שם ד), הוא שאל אתכם **"מאין באתם"**, לא שאל **"בשביל מה באתם"**, **איך תענו "מארץ כנען"**, מדוע אתם מוסיפים לשבור אוכל?! אלא אם אתה אומר מלה יתירה אומרים **"איצטריך"**, **ממה שהוצרכתם לומר "לשבור אוכל"**, זה מוכיח שיש לכם כוונה אחרת. ומה הכוונה? שאתם מרגלים. **ואבא ע"ה** למד את זה מנסינון מכמה שנים שהיה דיין בתונס. שאם אדם אומר מלה מיותרת זה סימן שיש תחתיה משהו שהוא מכסה ומחביא, לכן היה אומר לתלמידים שבאו לכסא רחמים בתונס, כשישאלו אתכם שוטרים **"מאיפה באתם?"** תגידו **"באנו מג'רבא"**. או **"באנו מגאבס"** או מכל עיר שהיא. אל תגידו באנו ללמוד בישיבת כסא רחמים. ולמה? כי עדיין הישיבה לא קיבלה רשיון. יותר מאוחר היה לה רשיון ממשלתי - ונקראת: **"מדרסה חוררה דינייה"** מה הפירוש? בית ספר חופשי דתי. (מה זה חופשי? הכוונה שהוא לא קשור לממשלה, הוא בן חורין).

"מדרסה" - זה בית ספר. **"חוררה"** - פירושה בת חורין, שלא יבואו מפקח ויבדוק מה לומדים, ויראה שלומדים משמרות כהונה. מה הוא מבין... **"דינייה"** - זה דתית. ואבא טרח עד שקבל את התעודה הזאת. לכן אל תוסיף מלה, תענה רק על מה ששואלים אותך. וגם כאן היו צריכים לומר לשר החינוך הרוסי אתה רוצה לראות בחור? "הנה הבחור הזה יודע לשיר" וגמרנו. ולא להגיד לו שהוא יודע לשיר גם הפוך. כי הוא יאמר שזה מוח מיוחד. מה נעשה.

הש"ס תשעים פעם²⁰, והזכרון שלו לא עזב אותו כל ימי חייו. וביום שבת היה מסתכל מהחלון והיה רואה את הילדים של מאה שערים משחקים, אמר להם: בואו ילדים, שאלו אותו: מה יש לרב לתת לנו? אמר להם: **תקחו גמרא ואני אקרא לכם עשרה דפים בעל פה, ומי שימצא עלי שגיאה אחת אשלם לו לירה²¹**, והם לקחו את הגמרא ומקשיבים למצוא טעות. והרב זורם וזורם ולא מוצאים שום שגיאה. מסכנים. יצאו וידם על ראשם... וככה גם בשבוע הבא, באו ובחנו אותו על גמרא אחרת, ואין שום טעות. ולא קיבלו פרוטה אחת. וככה גם בשבוע השלישי. עד שאמרו לו: הרב אי אפשר לבחון אותך, כי בשלמא אם היית עושה איזו טעות, לפחות היינו מרוויחים משהו. אבל אתה לא עושה שום טעות, האם כל שבת תיקח אותנו לבית האסורים לשמוע עשרה דפי גמרא בלי שגיאות?!... הוא היה מיוחד. היה לו זכרון מיוחד.

יש לך זכרון יותר טוב משלי

יב. יום אחד היה בחנות ספרים במאה שערים וראה שם בחור אחד צעיר שהיה עולה על הסולם ולקח ספר שאלות ותשובות וקורא. אמר למוכר הספרים, הבחור הזה יקרע לך את הספרים, מה אתה נותן לו לקרא בהם? מה הוא מבין בנוודע ביהודה? אמר לו המוכר, הוא מבין את הכל! ולא רק שהוא מבין, אלא הוא זוכר את כל הדפים שלמד אותם לפני כן. התפלא ואמר לו: מה אתה אומר, תביא ספר נודע ביהודה. פתח אותו ביורה דעה ושאל את אותו צעיר מה כתוב בסימן פלוני? ואמר לו, והיה אומר לו את מהלך הדברים, שהביא ראיה מכאן ומכאן. ופסק כך וכך. חזר ושאל אותו ומה כתוב בשאלה הזאת? ואמר לו, הביא ככה וככה וככה. נדהם. אמר לו: **אתה יש לך זכרון יותר טוב משלי.** אבל תגיד לי מאיפה אתה? מאיפה באת? אמר לו באתי מבבל. התפלא, מבבל?! יש תלמוד בבבל בכלל?! אמר לו כתוב תלמוד בבלי, וכי כתוב תלמוד רוסי או תלמוד פולני... כתוב תלמוד בבלי! אמר לו אוהו אתה חצוף!... ככה הרב עובדיה היה מספר. זה היה הרב עובדיה ע"ה²².

אות יו"ד וניקוד חיריק נהפכו לניקוד צירי

יג. השבוע בפרשה יש ברכת כהנים, וקראנו את זה היום. ופעם היה כהן מחכמי ג'רבא שהוא לא היה מבטא טוב כל כך את הצירי, ובמקום לומר: **"וישם לך שלום"** היה אומר: **"וישים לך"**. ושלח לי הרב **דבלצקי ז"ל**: הרב

20. אני זוכר שהיו גליונות של נטורי קרתא שהיינו מקבלים אותם בתונס (בשנת תשי"ד בערך) שכתבו: **"ואכחיד את שלושת הרועים"** (זכריה י"א ח'), מי הם "שלושת הרועים"? הראשון **רבי ראובן זליג בנגיס**, השני **חזון איש**, והשלישי **רבי איסר זלמן מלצר** (מחבר ספר אבן האזל). שכולם נפטרו תוך שנה אחת (בין השנים תשי"ג תשי"ד). והגמרא (תענית דף ט' ע"א) אמרה פסוק זה על משה אהרון ומרים (שגם הם נפטרו בשנה אחת) **"ואכחיד את שלושת הרועים"**.

21. לירה באותו זמן היתה משהו גדול מאד. כשבאנו לארץ הלכנו למכולת והחזירו לנו עודף גרוש, ובעל המכולת אמר לנו: תשמרו על הגרוש הזה זהה היה בשנת תשל"א, והיום גרוש לא שווה כלום. אין היום גרושים - "גרושים מבית תענוגיהם", ואם באותו זמן כך העריכו גרוש, לירה על אחת כמה וכמה.

22. היה לו (לרב עובדיה) זכרון מדהים. ואמר שעמל על הזכרון יותר מדי. והיה זוכר את הכל וכל מה שהיה לומד פעם אחת לא היה נשכח ממנו. (אני זוכר סיפורים... אבל הרב עובדיה זוכר את כל התורה פולה). וככה הרב ראובן זליג בנגיס זכה להתוודע שגם אצל הספרדים יש כוחות מיוחדים. **ובמיוחד כשאדם יש לו חשק ללמוד תורה.** ואין סוף לחשק. **"אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה - שאהב הרב עובדיה את התורה - בוז יבזו לו"** (ע"פ שיר השירים ח' ז). **כל התורה כולה שגורה על פיו.** על דבר אחד אומר לך זה מופיע כאן ומופיע כאן ומופיע כאן. מלה במלה.

"צדקתו עומדת לעד", כידוע עילוי גדול הוא לנשמות הנפטרים להנציזו את שמוותיהם בספרי לימוד אשר לומדים בהם תלמידי זכמים.

פרטים בעמוד 7 <<<

היה לו, בסך הכל מטפחת קטנה שאסף בה כמה גרושים שנתן לו הגביר מדי פעם. הלך ונתן את כל המטפחת - "כבוד הרב זה מה שיש לי", אמר לו הרב: **תבורך מפי עליון, ויהי רצון שבשנים הבאות תתרום כמו הגביר שלך.** כן באמת?! איך אפשר שיהיה דבר כזה?! הרי הוא עני מרוד והגביר שלו יש לו מליונים, א"כ איך אפשר להשוות. טוב, נישק לו את היד ויצא. אחרי שהלך הרב, שאל הגביר את יצחק משרתו: כמה היה שם? אמר לו: מאה לירות. נתן לו אותם. אמר לו הגביר: אני יודע שאין לך כסף.

זה הכל מהברכה של הרב

טו. והנה יום אחד הלך יצחק המשרת בשוק, והיו שם פראטים שהיו

פלוגי שהוא ג'רבאי, אומר "וישים לך שלום", א"כ הוא לא יוצא ידי חובה, כי צריך לומר וישם בצירי. (לא רציתי לומר לו וכי האשכנזים יוצאים ידי חובה וכי כל האתיות שלהם מדויקות, גם לכם יש אתיות שהם לא מאה אחוז). אמרתי לו: כבוד הרב, **מי שאומר "וישים" בחיריק יוצא ידי חובה.** ולמה? כי ישם בצירי או ישים בחיריק, יש להם אותו פירוש. וככה גם: "יאר ה' פניו אליך ויחונך" אותו דבר, כי גם אם אמרת **יאי**ר (כמו מאיר) **בחיריק כאילו כתוב ביו"ד, אתה יוצא ידי חובה.** זה לשון אור. אלא מה? **שכאשר יש מלים כאלה שחסר בהם יו"ד מנקדים את האות שלפני היו"ד בצירי.** בצירי יש שתי נקודות, אחת בשביל החיריק ואחת בשביל היו"ד החסרה. ויש לנו הרבה דוגמאות כאלה, כמו: "יוסף ה' לי בן אחר" (בראשית ל, כ"ד), מה הפרוש יוסף? הכוונה יוסף, דהיינו

שה' יוסיף לי עוד בן. או "איש אל יותר ממנו עד בוקר" (שמות ט"ז י"ט), מה הפירוש "אל יותר"? כמו פחות או יותר? ודאי שלא. אלא הכוונה כמו אל יותר - אל ישאיר. והצירי בא במקום החיריק. ויש הרבה דוגמאות כאלה.

הברכה באה לאט לאט

יד. אז שאלו אותי פעם במרסייל למה כתוב "אר" ולא כתוב יאייר? וגם למה כתוב "וישים" ולא "וישים"? אמרתי להם אתם לא יודעים את הערך של ברכת כהנים, על פי הפשט תראו שיש בברכה **בפסוק הראשון שלוש מלים:** "יברכך ה' וישמרך", **בשני חמש מלים:** "יאר ה' פניך אליך ויחונך", **ובשלישי שבע מלים:** "ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום". הברכה לא תבוא בבת אחת, **כי שום דבר הקב"ה לא עושה במהירות, אלא הכל לאט לאט**²³. יש סיפור על רבי יצחק גויטע מחכמי לוב שהוא היה אדם פשוט והיה משרת אצל יהודי עשיר. ומידי פעם היה נותן לו כמה גרושים במתנה חוץ ממה שהיה אוכל וישן שם, היה אומר לו: עשית דבר יפה, קח גרוש. והנה פעם אחת היה חכם אחד שלוחא דרחמנא שהגיע לבית הגביר הזה שהוא מפרנס את יצחק גויטע (שהוא עדיין לא היה רב), וכולם תרמו, ובלילה האחרון עשו סעודה גדולה לכבוד הרב השד"ר, והגביר אמר למשרת שלו יצחק גויטע: בוא יצחק, אתה עדיין לא תרמת. הרב מחכה לתרומה שלך... מסכן מה

23. היו אומרים: "הטבע אינו אוהב חפזון". בבוקר כשהשמש זורחת אמ אדם שנמצא בחושך ובאפילה, ופתאום השמש זורחת עליו בבת אחת היה לו עיוורון. כי אי אפשר לסבול את אור השמש בבת אחת. לכן ה' עשה הכל לאט לאט, קודם כל עלות השחר, אחר כך האיר פני המזרח, אחר כך אתה רואה קצת שמש במזרח, ואחר כך השמש עולה לאט לאט, ואחרי כמה שעות השמש בתוקפה ובגבורתה. וכן כל ברכה צריכה להיות לאט לאט.

בס"ד

ספר שונה הלכות לשנת התשפ"א

מופץ ביותר מ-10,000 עותקים!

לעילוי נשמה

להצלחה

לברכה

ידועים דברי רבותינו: "מידת זכוי הרבים היא מידה גדולה שאין למעלה ממנה, והרי מעלה זו יותר גדולה מאשר ישב איש בודד וצדיק בעולם".

ב- 360 שם בלבד אתם יכולים לשמח את יקיריכם!
תוכלו לבחור עמוד של הלכה יומית בתאריך המיוחד לכם להנצחה או לברכה בספר "שונה הלכות" המודפס ע"י המוסדות ונלמד באלפי בתי כנסיות ובתי אב בארץ ובעולם.

למסירת שמות יקיריכם התקשרו:
050-4174471 | 08-6727523

גבאי בתי כנסת המעוניינים בספר, יכולים להתקשר למספר הנ"ל.

סוד ברכת כהנים

טז. אבל יש סוד לא רק במלים אלא גם באותיות. כי יש כלל ידוע של פיתגורס שבמשולש ישר זווית²⁵, אם תכפיל את הצלע הארוך בעצמו, ותכפיל את הצלע הקטן בעצמו, תחבר אותם ביחד ותוציא שורש ריבועי שלהם תמצא את הקו הארוך של האלכסון. למשל: אם הצלע הגדולה היא 4 מטר, והצלע הקטנה 3 מטר, תעשה $3^2 + 4^2 = 9 + 16 = 25$, א"כ כמה האלכסון? חמש. (כי השורש של 25 זה 5). והביאו שבע הוכחות על הכלל הזה. וכשגילו את הכלל הזה, הוא היה להם חידוש נפלא מאד²⁶. וכאן יש לנו גם כן אותיות שהולכים בצורה סימטרית, "ברכך הוי"ה וישמרך" - 15 אותיות, "יאר הוי"ה פניו אליך ויחנך" - 20 אותיות, "ישא הוי"ה פניו אליך וישם לך שלום" - 25 אותיות. זה הצלע הקטן, 20 זה הצלע הגדול, ו-25 זה הצלע האלכסון. בואו נבדוק $15^2 + 20^2 = 225 + 400 = 625$, מה השורש המרובע של זה? 25, בדיוק האותיות של הפסוק האחרון: "ישא הוי"ה פניו אליך וישם לך שלום"! סך הכל משולש ישר זווית. בצלע הקטנה: "ברכך הוי"ה וישמרך", בצלע הגדולה: "יאר הוי"ה פניו אליך ויחנך", ובצלע האלכסון: "ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום". ולכן אם יהיה כתוב ישים ביו"ד ויאר ביו"ד הלך החשבון. זה ממש נפלא. אתה קורא את הפסוקים ונהנה מהם. לכן אמרו שהברכה הטובה ביותר היא שאדם ישמע כל יום את ברכת כהנים, ויתפלל. אבל לא יתפלל בשעת ברכת כהנים, כי אז צריך לשתוק. רק אם ראה חלום לא טוב שלא יפחד, אלא בשעה שהכהנים מברכים, יאמר: "רבון העולמים, אני שלך וחלומותי שלך..." זהו נוסח שכתוב בגמרא (ברכות דף ב"ה ע"ב) ומובא בסידורים, ואז יהיה בטוח שכל החלומות הרעים יתבטלו ויהיה לו רק חלומות טובים, ובריאות איתנה והצלחה רבה לכל עם ישראל, אמן כן יהיה רצון.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים בלוי וברדיו, ואת כל הקוראים אחר כך בעלון בית נאמן (שברוך ה' התחדש עוד פעם), השם יתברך ימלא כל משאלות לבם לטובה, ויפסיק את הנגף של הקורונה מעלינו ומעל כל עמו ישראל. ונזכה כולנו לחיים טובים וארוכים וכן יהי רצון ונאמר אמן.

25. כלומר קו אחד ישר לאורך, וקו אחד ישר לרוחב בזווית של תשעים מעלות, ואלכסון שמחבר ביניהם, כזה:

26. ובגמרא יש רמז לזה. "כל אמתא בריבועא, אמה ותרי חומשי באלכסונא" (סוכה דף ח' ע"א). אמה באורך ואמה ברוחב, אחד כפול אחד ועוד אחד כפול אחד, זה שתיים, ושורש ריבועי של שתיים זה 1.414 וכו', הגמרא לא רצתה לדקדק כי אין לזה סוף, לכן הגמרא אמרה רק אמתא ותרי חומשי (1.4).

שודדים אניות, והגיעו לנמל של לוב (אולי של ליורנו, איני זוכר בדיוק), והמלך תפס וגירש אותם ולקח את כל האניות האלה, ומצאו שם חביות גדולות שמלאות שעווה. והמלך אמר, מה נעשה בשעווה הזאת? לכן פרסם כרוז: "מי רוצה לקנות שעווה", ובאו כמה עשירים והיו מעלים את המחיר, מאתים דולר, שלוש מאות דולר, ארבע מאות דולר, והיה להם כלל שמי שרוצה עדיין לקנות ולהוסיף במחיר משאיר ידו על החביות. ויצחק לא ידע את זה, וראה שכולם הניחו ידם וגם הוא הניח את ידו, בלי שום כוונה, ואנשים הרימו את ידם לאט לאט, והוא נשאר עם היד שלו, הבינו שבדואי האדון שלו שלח אותו כדי לקנות את כל החביות האלה באלף דולר. טוב, שאלו אותו היכן אתה גר, אמר להם ברוחב פלוגי מספר פלוגי. ובאו לשם עם כל הכבודה הזאת וכל החביות האלה, דופקים על הדלת, איפה הגביר? בוא תקח את כל החביות, אמר להם: מה זה? אמרו לו: המשרת שלך יצחק גויטע שם את ידו ונשאר אחרון, עכשיו תשלם אלף דולר ותקח את זה. מה יעשה? שילם אלף דולר והשאיר אותם בפינה. אמר ליצחק: אתה לא יודע מה הכללים בשוק? אמר לו ראיתי שכולם הניחו יד וגם אני הנחתי, אמר לו: כשראית שהרימו, גם אתה תרים. אמר לו: את זה לא ידעת... אמר הגביר אפתח ואבדוק מה יש בחביות האלה. פתח וראה שהכל שעווה, הוריד מעט מהשעווה ושמע קולות, פתח את השעווה וראה שיש שם אבנים טובות ומרגליות, וכסף וזהב וכל טוב שבעולם. קרא ליצחק ואמר לו: תשמע, הכל זה מתנה בשבילך, אתה זוכר שהרב בירך אותך שתהיה עשיר כמוני? זה הכל מהברכה של הרב, הנה התעשרת. רק תשלם לי את האלף דולר ואחר כך אלמד אותך איך להתעשר, כי אם תספר שמצאת בחביות מטמון זו סכנה והמלך יעניש אותך, לכן תוציא את זה לאט לאט. וככה לימד אותו את דרכי המסחר והיה נוסע ומביא וסוחר, עד שהתעשר עושר גדול. ולאחר כמה שנים בא הרב שוב. ואמרו לו שהברכה התקיימה ועכשיו הוא ישלם כמו הגביר. איך התקיימה?! התקיימה. אחר כך יצחק אמר אני עם הארץ ורוצה ללמוד, וכיון שהיה לו כסף, הביא תלמיד חכם ואמר לו: תלמד אותי הכל, חומש טעמים גמרא. וחי שמונים שנה וכתב שלשה ספרים גדולים ששם שדה יצחק²⁷. אם כן ראינו שאדם יש לו כסף זה לא קורה בבת אחת, אלא בהדרגות. וזה מה שהתורה אומרת "ברכך ה' וישמרך" - שלוש מלים, אחר כך חמש מלים ואחר כך שבע מלים.

24. והיינו לומדים אצל מורי ורבי רבי סוסו הכהן (בשנת תשט"ו-תשט"ז) והיה אומר "תביא את שדה יצחק", אמנם יש כאלה שמזלזלים בספר, כי הוא למד תורה בגיל מאוחר, אבל זה לא נכון, יש בו הרבה דברים יפים. ופעם אחת למדנו בגמרא (ב"מ דף ס"ה ע"א) "דלא נסתרי עבדיה" - שהעבד לא יהיה בטלן (ראה פרש"י שם), ולא ידענו מנין הגיע מילת "נסתרי", ופתחנו שדה יצחק כאן בישיבה, וראינו שכתב שהכוונה שלא יסרית, "והדגה אשר ביאור מתה ויבאש היאור" (שמות ד' כ"א), התרגום שלה: "וסר", ופירושו הסרית, ויש גמרא בבכורות (דף ח' ע"ב) "מילחא מי סרי"? וכי המלח יסרית? זה לא יכול להיות. וזה מה שהגמרא אומרת כאן "נסתרי" שזה משורש "סרי" והתי"ו באה באמצע כמו "נצטדק" ו"נסתפר" וכדו', וזה פירושו אמתי והבאתי אותו בספר לא תשיך (עמ' ל"ד). אבל הספר כולו אמנם דברים פשוטים וישרים. אבל לא לזלזל בספר, אסור לזלזל בספר. אסור לדבר על תלמיד חכם שלמד תורה מחדש בגיל ארבעים. רבי סוסו הכהן ע"ה תמיד היה מזכיר את הספר שדה יצחק. בזמנו היה משהו שכתב קונטרס קטן (לא ראינו אותו, וחפשו אותו במחשב ולא מצאנו) שמו: "וְיִסְתַּבֵּל הַחֶגְבִּי" (קהלת י"ב ה'), וזה השגות על ספר שדה יצחק בפורמט קטן מאד, ככה מביא אותו באוצר הספרים (עמ' 149). ומה הקשר שקורא לו "חגב"? אמרתי כיון שחגב עולה בגמטריא 13 וגם יצחק גויטע ראשי תיבות י"ג (=13) קרא לו ככה. והוא מקשה עליו, אבל היכן הקושיות שלך? אולי הוא צודק באחת או שתיים מהקושיות, אבל יש אחד שלא טועה? כולם טועים! זו מידה רעה שאדם מחפש מומים אצל חברו.

"צדקתו עומדת לעד"

כידוע עילוי גדול הוא לנשמות הנפטרים
להנציח את שמותיהם בספרי לימוד
אשר לומדים בהם תלמידי זוכמים.

**הקונה ספרי קודש ותורמם,
הלומדים בהם מזכים אותו בכל פעם מחדש!**

מכון ארח צדיקים יוצא במבצע חודש סיון לכבוד חג מתן
תורתנו, המעוניין לתרום סך מסוים ובזה נרכוש ספרי
קודש מספרי המכון, המתמחה בההדרת ספרי רבני
תוניס וג'רבא זיע"א.

ואנחנו נחלקם למענכם בבתי מדרשות המייחלים
ללמוד בהם, עם הנצחה מכובדת וראויה.

לשותפות חייגו: 08-6727523
שלוחה 6, או למספר: 050-4174471

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים
מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזז ע"ה

גליון 169

עורך: הרב ר' שמואל יצחק שליט"א

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 23
בין הפתורים נכונה יוגרל פרס (חובה לציין שם וכתובת)

א' בתמונה?

למען תספור

"הוא ברך ברכות התורה בהתלהבות כזאת שלא ראיתי אדם שסברך כך"

מרו הרב עובדיה ספר ב'שיבה ספורי מאד יפה: פעם היה ערבי שהיה עוזר הרבה לעם ישראל (ובכל מיני דברים - מוסר אינפורמציה וכו'), וזה נקרא "משפ"פ" ראשי תבות משפ"פ (עלה), והוא לבו היה טוב (אולי הוא מברע ישראל שאסלמו אותם כבח במשך הדורות, מי ידע?) אבל הוא היה בספקנה, אז אמרו לו: "בא לכה ונגיד אותך כדת וכדון", ולמדו אותו להתפלל ולשמור שבת וכו' (אבל אסור לו לשמור שבת, שהרי "גוי ששמר שבת תיב מיתה" מסכת סנהדרין דף נ"ח עמוד ב'), אז ביום שבת היה מדליק פעם אחת את האור, וככה הוא לא שמר שבת. יום אחד עשו לו מילה וטבילה וגידו אותו, אבל באותו יום בבקר הוא התפלל וברך ברכות התורה, אז הרב אמר לו: "עכשו אתה יהודי גמור, וברכות התורה שאמרת הבקר יצגנו על דברי תורה" זה לא שורה, כי עשית את זה רק כדי להתחנך (והיית אז עדין גוי), לכן עכשו תגיד עוד פעם ברכות התורה", והרב אמר: הוא ברך ברכות התורה בהתלהבות כזאת שלא ראיתי אדם שסברך כך: "והערב נא את דברי תורתך בפינו", וצאצאינו וצאצאי צאצאינו", והוא ונבניו כלם קבלו עליהם תורה ומצוות ונעשו גרי-צדק גמורים. (גליון 9 הערה 13).

"כל ימיו בעמד והחזר"

מרו הרב עובדיה זצ"ל היה בעל זקרון מדהים. פעם מישהו אמר לו: "אני רוצה להיות בעל זקרון כמו הרב". אמר לו: "מה אתה חושב, שאני נולדתי עם זקרון? בילדותי לא היה לי זקרון, וכתיב על זה הרבה". והרב הביא לו תוספות בדבור ארץ והתחיל לקרוא לו אותו בעל מלה מלה, ואותו אדם נדהם ושאל את הרב: "איך הרב זוכר אותי?" אמר לו: "אתה יודע כמה פעמים חזרתי עליך מאתים פעם! אז מה השאלה איך אני זוכר?!". וגם הגר"א היה אומר לתלמידיו שאין גבול לשנון, ויתשנו הרבה. ופעם בא אליו תלמידו רבי חיים מוואלוז'ין ואמר לו: "הרב, אני חזרתי על מסכת שבת שמונה עשרה פעם, ואני לא זוכר אותה", אמר לו: "בשמונה עשרה פעם אתה רוצה לזכור? זה לא מספיק!". שאל אותו: "כמה צריך לחזור כדי לזכור? מאה ואחת פעמים?" אמר לו הגר"א: "כל ימיו בעמד והחזר" (זה לשון המקרא במסכת מכות דף ט"ו עמוד א'), כלומר תמיד תחזור עד שהיה דברי התורה מתנוקים בפיך, וכמה שתחזור תרגיש יותר מתוק. (גליון 36 הערה 20).

הלכה נאמנה

פעם לפני ארבע מאות שנה היה דיון במה שאמרו חכמים (יומא דף ט"ז עמוד ב') "כל פנות שאמרה פונה תפנה דרך ימין", האם הפונה לפנות משמאל לימין או מימין לשמאל? ונחלקו בזה שני גדולי עולם, הרמ"ע (רבי מנחם עזריה) מפאנו (ראה עליו במדור "ידע תדע") בספר ימין ה' רוממה, ורבי יוסף סמא"ה בספר דרך ימין (כתוב שם סמי"ה, ובנראה זה משפחת סמא"ה שישינה היום. ראיתי את הספר הזה ישן מאד בחי"ל, וכתוב שם בתחלת הספר ככה: "פירוש דרך ימין, לי יוסף בן בנימין"). אבל הפרי חדש (אורח חיים סימן קכ"ח סעיף י"ז) סכם כל המחלוקת בזה ברבע עמוד, והכריע שהפירוש הנכון שהולכים משמאל לימין, וכמו שאנחנו עושים בחנוכה. (אמנם אין לי הספרים של הרבנים שהתקבחו בזה, אבל ראיתי תמצית של הדברים האלה, וכתוב שם שכל אחד מהם כתב: ואם לא עשית כדברי אתה יוצא ידי חובה. למה? כי מן הדיון מדליקים בחנה רק גר אחד (שבת כ"א עמוד ב'), ולכן אם אחר כך פנית ימינה או שמאלה אתה יוצא ידי חובה בזה). מה למדנו מזה? שאם יש הרבה ספרי תורה ביום שבת, למשל שבת ראש חודש וכדומה לא עוברים מימין לשמאל, אלא שמים ספר תורה הראשון בצד שמאל ואחריו ספר תורה השני לימין, ואחר כך ספר תורה שלישי, ואחר כך ספר הפטרות. וככה המנהג בג'רפא בבית הנקנסת הכי עתיק בעולם. אמנם בתוס' נהגו אחרת, שהספר תורה הראשון בימין ואחריו השני משמאל, ואף אחד לא העיר בזה. כשנסעתי לג'רפא בפעם הראשונה (בשנת תשכ"ה) ראיתי שעושים אחרת, שהספר הראשון בצד שמאל ואחר כך פונים ימינה, וכיון שזה בית נקנסת עתיק ועמדי שם רבנים גדולים, אז קבלתי את זה. וכן ראיתי בשם מרו הרב עובדיה זצ"ל שאם יש פרקת על ההיכל, אז פותחים את הפרקת משמאל לימין ולא מימין לשמאל. (גליון 67 אות כ' הערה 26, גליון 143 הערה 13).

חיבה

מי זה מוהרנהל"ב?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת) נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פתרון לשאלה קודמת:

פתרון החידה: מה הקשר בין שקדים לחב שבועות, רבנו הקדוש מרן האיש מצליח הי"ד נהג לשנות חלב שקדים בשבועות, ולא חלב גזל, כי לא היה מצוי בתנוס חלב שחלבו ישראל (ובתנוס היקלו בזה על פי הפרי חדש והבית מדרשו). הווכחה: דוד מרחים הי"ו - בני ברק. פתרון התמונה: מורנו האון הגדול רבי מרדכי אמייס הכהן זצ"ל. ענק בתורה, מגדולי רבני גריבה, ואחר כך הרב הראשי לתנוסת. מחבר שורת גדולת מרדכי, ו' חלקים. נכסר שבועות תשל"ד (וראה בעלון הנוכחי אותיות ז' ט'). הווכחה: רחמים מתניה הכהן הי"ו - בני ברק

ידע תדע

א. המלה "הלא" לא תמיד פירושה "הרי", למה? כי נקרא בהפטרות מהנביא זכריה: "ויען המלאך הדבר בי ויאמר אלי, הלא ידעת מה המה אלה" (זכריה ד' א'), ואין הפננה "הרי ידעת" כי הוא לא ידע באמת, כמו שענה אחר כך "ואמר לא אדני" (שם), אלא "הלא" זה מרוב משתי מלים "האם-לא", והה"א של "הלא" בשנוא פתח כי זו ה"א השאלה "האם לא ידעת מה המה אלה?" וכן שעשו אומר ליצחק אבינו "הלא אצלת לי ברכה" (בראשית כ"ז ל'), אין הפננה הרי השאלה לי ברכה, כי מאיפה ידע את זה?! אלא הפננה האם לא השאלה לי ברכה? אז האות ה"א היא ה"א השאלה, ו"לא", וזה כשתי מלים "האם-לא". (גליון 67 אות א' והערה 1).

ב. יש ספר ופוח ביו מנחם בן סרוק לדינש בן לברט (פי הי' לדינש בן לברט ופוחים עם מנחם בן סרוק, והוא חולק אתו על קמאתים מלים בתנ"ך), אחר כך באו תלמידיו של מנחם והשיבו [תראו הקשיות] עליו, ובאו תלמידיו של דינש והשיבו עליהם, ואחר כך בא רבנו תם והכריע ביניהם. אבל לא ידעתי שאחרי רבנו תם זה עוד ממשיך, כי רבי יוסף קמחי (אביו של הר"ק - רבי דוד קמחי. משפחת "קמחי" היו בקיאים בדקדוק, ואמרו עליהם "אם אין קמח אין תורה" (אבות פרק ג' משנה כ"א), כלומר אם אין משפחת קמחי לא היינו מבינים פה את התורה), כתב ספר "הגלוי" לחזק ידעת דינש (ולא ראיתי את הספר הזה). מנחם בן סרוק היה בספרד, והוא היה מחבר המילון הראשון של התנ"ך, והוא קרא לספרו "מחברות מנחם", ושם הוא מביא כל שרשי המלים של התנ"ך, ולכל שרש מביא את המקור שלו ובאורו. אחר כך בא דינש בן לברט שהוא הראשון שהתחיל לכתב שירים במשקל יתד ותנועות וכו' (והוא מחבר השיר "דרור יקרא לבן עת, וינצרכם כמו בבת, נעים שמכם ולא ישתב, שבו נחו ביום שבת"). בזמנו הוא כל כך השפיע על חכמי דורו, עד שרב האי גאון ראה שזה כל כך יפה והתחיל לכתב שירים ככה, ולכן הוא כתב פייט "שמע קולי אשר ישמע בקולות" (פייט שאנו אומרים בליל יום הכיפורים) שהוא הולך פאותו משקל. הוא היה בדור אחד עם רב האי גאון, ומדבריו משמע שהוא היה נכדו של רב סעדיה גאון (ויש אומרים שהיה תלמידו). (שם אות ט' הערות 12, 13, וגליון 94 אות ה').

ג. רבי מנחם עזריה [הרמ"ע] מפאנו היה מקבל ופוסק וגם כתב שירים, והיה משקל בכל. הוא אהב הרבה מאד קבלה, ובתחילה למד קבלה בשטת הרמ"ק - רבי משה קודרובירו (הרמ"ע היה עשיר גדול, ופעם שלח מכתב למרו השלחן ערוך עם הרבה מאד כסף ובקש ממנו שיעתיקו לו את כל פירוש הרמ"ק על היהר, שזה חמשה עשר או ששה עשר נרכים גדולים שנקראים "אור יקר", ואי אפשר להדפיס אותם כי זה יותר מדי, אבל בימינו הדפיסו אותם ברוך ה', אמרו: "לולא הרמ"ע שהעתיק אותם, הם היו הולכים לאבד", אבל אחר כך בא אחד מתלמידי רבנו האר"י ואמר לו: יש לנו שטה אחרת בקבלה, אז הוא עזב כל שיטת הרמ"ק ולמד בשיטת האר"י. וחוץ מזה יש לו גם שו"ת הרמ"ע וספר עשרה מאמרות ועוד. הוא נפטר באיטליה פאותה שנה שנספר רבי חיים ויטאל (שנת ש"פ). (גליון 67 הערה 22, גליון 22 הערה 2).